

ÅRLIG REDEGØRELSE 2019

Foto: Ulrik Jantzen

FORORD

Det danske samfund er baseret på en stærk samfundsforståelse og et historisk stærkt fællesskab, som både er grundfæstet i grundloven og i vores demokrati og fælles retsprincipper. Dette er en grundlæggende sammenhængskraft, som vi værner om, og som vi som borgere i Danmark er stolte af. Beskyttelsen af dette fundament er PET's opgave. Som Danmarks nationale sikkerheds- og efterretningstjeneste er PET sat i verden til at beskytte Danmark, den danske befolkning og vores demokrati mod udefra eller indefra kommende trusler.

I mange år har den alvorlige trussel fra militant islamistisk terror været styrende for PET's opgaveløsning og selvom gruppen, der kalder sig Islamisk Stat (IS), ikke længere råder over territorium i Syrien/Irak, er der fortsat militante islamistiske sympatisører i Danmark og i udlandet, som udgør en terrortrussel mod Danmark. Dette stod klart for alle i december 2019, hvor en række politikredse i samarbejde med PET gennemførte en større koordineret aktion på tværs af landet for at afværge planlagt terror.

Men 2019 viste os også, at det trusselsbillede, PET kigger ind i, er under forandring blandt andet fra højreekstremister, der i 2019 iværksatte flere antisemitiske aktioner i vores nabolande, blandt andet inspireret af det alvorlige moské-angreb i Christchurch, New Zealand, i marts 2019. Danmark oplevede også højreekstremisme, da danske højreekstremister i november 2019 begik groft hærværk og skænding af jødiske gravpladser.

Spionagetruslen markant større

Også på spionageområdet skaber geopolitiske udviklinger og den teknologiske udvikling et nyt trusselsbillede. Spionagetruslen mod Danmark og den øvrige del af rigsfællesskabet er markant større og mere alvorlig end for blot få år siden og stiller andre krav til PET's opgaveløsning. Afsættet for fremmede magters ageren på dansk jord bundes overordnet i et ønske om at indhente kritisk viden og information fra myndigheder, virksomheder og organisationer for på sigt at være i stand til at destabilisere det fundament, som vi som samfund og tjeneste i fællesskab værner om. Af de årsager er PET's kontra-spionageindsats blevet styrket i 2019. Vi kan med vores indsats konstatere samme tendens, som vi også ser i vores nabolande, hvor en stigende spionagetrussel primært, men ikke udelukkende, udgår fra stater som Rusland, Kina og Iran. Styrkelsen af området har derfor været nødvendig for at påbegynde imødegåelse af spionage, misinformations- og påvirkningsvirksomhed udført af fremmede stater i Danmark og den øvrige del af rigsfællesskabet.

Et værn mod de trusler Danmark står overfor

For at imødegå trusler mod Danmark er det PET's vision at være en analytisk baseret sikkerheds- og efterretningstjeneste med høj grad af beredskabs- og operationsparathed, som med præventiv rådgivning til samfundskritiske institutioner og virksomheder og nødvendige operative tiltag er beredt til at håndtere de udfordringer og trusler, som Danmark står over for.

God læselyst!

Med venlig hilsen
Finn Borch Andersen
Chef for Politiets Efterretningstjeneste

Indhold

3 FORORD

1

8 PET'S ORGANISATION

8 PET's direktion

2

9 RAMMEN FOR PET'S ARBEJDE

9 PET's bevilling og regnskab

3

12 UDVIKLINGEN I BUDGETPERIODEN

12 PET's beredskab og operationsparathed
13 Styrkelse af samarbejdet med øvrige myndigheder
13 Øget fokus på forbedret datakvalitet og analyse
14 Informationssikkerhed

4

15 FREMTRÆDENDE SAGER I PET 2019

16 Koordineret anholdelsesaktion i december 2019
16 Hvervning og træning til Islamisk Stat
16 Skud mod billeder af fremtrædende danskere
17 PET-sager, hvor der er faldet dom i 2019

5

20 TRUSLEN FRA SPIONAGE 2019

21 Rusland, Kina og Iran udgør de største trusler
21 Særlige mål for fremmede efterretningstjenester
22 Metoder anvendt af statslige aktører
24 Masseødelæggelsesvåben og ulovlig anskaffelsesvirksomhed
24 Forhindre påvirkning af meningsdannelsen og den politiske beslutningsproces
26 PET's bidrag til den nationale strategi for cyber- og informationssikkerhed
26 Rådgivning om spionagetruslen

6

27 **TERRORTRUSLEN MOD DANMARK I 2019 OG PET'S KONTRATERRORINDSATSER**

- 27 Den væsentligste terrortrussel mod Danmark
- 29 Truslen fra fremmedkrigere
- 30 Løsladelse af terrordømte og andre radikaliserede indsatte
- 32 Stigende trussel fra højreekstremister
- 33 Begrænset trussel fra venstreekstremister
- 33 Forebyggelse af ekstremisme og radikalisering
- 34 En styrkelse af civilsamfundets modstandskraft
- 34 Terrorfinansiering, pengespor og hvidvaskning

7

36 **PET'S SIKKERHEDSOPGAVER**

- 36 Personssikkerhed
- 36 Sikkerhedsvurderinger
- 36 Personbeskyttelse
- 38 Bevogtnings- og beskyttelsesopgaver
- 38 Antiterrorberedskab
- 38 Forhandlergruppen

8

39 **TILSYNET MED EFTERRETNINGSTJENESTERNE**

- 39 TET's årsredegørelse 2018

9

40 **SAMARBEJDSPARTNERE**

- 41 Internationalt samarbejde
- 41 Nationale samarbejdspartnere
- 42 Samarbejde med politiet
- 42 Kriminalforsorgen
- 42 Forsvarets Efterretningstjeneste
- 43 Nationalt beredskab – Den Nationale Operative stab (NOST)
- 43 Samarbejde med Udenrigsministeriet

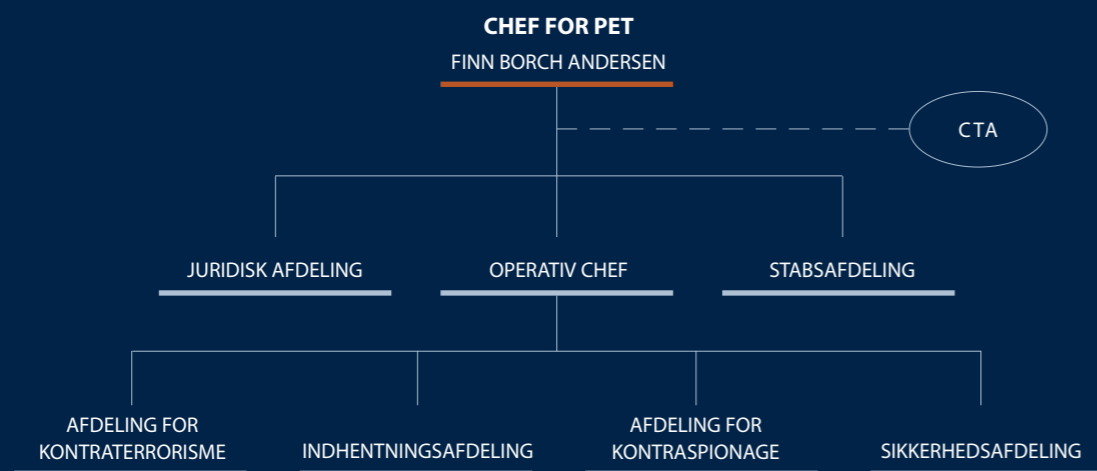
Foto: Scanpix

1. PET'S ORGANISATION

PET's direktion

PET's direktion består af chefen for PET, den operative chef, den juridiske chef, stabschefen og afdelingscheferne for Kontraterrorisme, Indhentning, Kontraspionage og Sikkerhed.

PET's organisation blev justeret i december 2019 og er i dag organiseret, som det fremgår af figur 1.

Figur 1

Center for Terroranalyse (CTA) er et fusionscenter, hvis medarbejdere stammer fra fem danske myndigheder (PET, Forsvarets Efterretningstjeneste, Udenrigsministeriet, Beredskabsstyrelsen og Rigspolitiets Nationale Efterforskningscenter). CTA beskæftiger sig med analyse og vurdering af terrortruslen mod Danmark og mod danske interesser i udlandet.

2. RAMMEN FOR PET'S ARBEJDE

Det er afgørende, at PET, som en del af et demokratisk retssamfund, er underlagt klare og tidssvarende regler og en betryggende kontrol.

De juridiske rammer for PET's virksomhed er fastlagt i PET-loven med tilhørende bekendtgørelser samt i bl.a. retsplejeloven og straffeloven. PET-loven giver en samlet regulering i forhold til PET's virksomhed, herunder en angivelse af PET's opgaver med at forebygge, efterforske og modvirke forbrydelser omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13 samt bestemmelser om, hvornår PET lovligt kan indsamle, behandle og videregive oplysninger.

PET-loven suppleres bl.a. af en bekendtgørelse om PET's behandling af oplysninger om fysiske og juridiske personer mv. Bekendtgørelsen indeholder regler om, hvordan PET skal lagre personoplysninger, og supplerende regler om fastsættelsen af slettefrister for personoplysninger. Bekendtgørelsen indeholder også regler om PET's egenkontrol, PET's forpligtelse til at underrette Tilsynet med Efterretningstjenesterne (TET) om diverse forhold og om forholdet mellem PET-lovens regler om sletning og arkivregler om bevaring og kassation.

PET's virksomhed er generelt undtaget fra databeskyttelsesloven og databeskyttelsesforordningen (GDPR). PET's persondatabehandling er reguleret i PET-loven og bekendtgørelsen om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af oplysninger om fysiske og juridiske personer.

PET-loven regulerer ligeledes tilsynet med PET, som varetages af TET. Tilsynet er et uafhængigt kontrolorgan, som fører tilsyn med PET's behandling af oplysninger¹.

Der pågår et arbejde med at evaluere og revidere PET-loven, som PET løbende bidrager til.

PET's bevilling og regnskab

De økonomiske rammer for PET fastlægges i de politiske flerårsaftaler for politiet og anklagemyndigheden. Ved indgåelse af flerårsaftalen for 2012-2015 fik PET for første gang sin egen bevilling på finansloven. PET's bevilling blev i 2019 dækket af flerårsaftalen for perioden 2016-2019, som blev indgået i 2015.

Som følge af terrorangrebene i København i februar 2015 var der bred politisk opbakning til at styrke indsatsen med at imødegå terrortruslen, blandt andet ved at afsætte midler til en større efterretningskapacitet, et udbygget antiterrorberedskab samt en øget sikkerhedsindsats i forhold til at beskytte truede personer og objekter. Det blev bevilget i den efterfølgende fleråsaftale.

Bevillingen for 2020 er en forlængelse af bevillingen fra 2019 med mindre justeringer blandt andet pris- og lønregulering. Fra 2021 forventes der indgået en ny politisk fleråsaftale for politiet og anklagemyndigheden, herunder for PET.

Af tabel 1 på side 10 fremgår PET's bevilling på finansloven i årene 2018-2020 og i tabel 2 det regnskabsmæssige årsresultat for 2019.

¹ Se kapitel 8 Tilsynet med Efterretningstjenesterne

Tabel 1: Bevillinger til PET i perioden 2018 til 2020

Tabel 2: Årsresultat for PET for 2019

Mio. kr.	Bevilling (indtægter)	Omkostninger	Resultat
Løn	589,0	636,2	-47,2
Øvrig drift	290,8	283,7	7,1
I alt	879,8	919,9	-40,1

PET havde i løbet af 2019 en række længerevarende operationer, som medførte en stigning i overarbejde, udbetaling af merarbejdstimer, udskudt ferieafholdelse samt øvrige lønomkostninger². Dette medførte et samlet merforbrug i forhold til bevillingen på 40,1 mio. kr.

Da PET fra de første år af flerårsaftaleperioden havde et akkumuleret mindreforbrug og derved en opsparing, er merforbruget i 2019 primært finansieret fra denne periode.

² Disse lønomkostninger er blandt andet forbundet med aflønning af de timer, som PET's medarbejdere har lagt uden for almindelig arbejdstid.

Det er PET's mission at identificere, forebygge, efterforske og imødegå trusler mod friheden, demokratiet og sikkerheden i det danske samfund.

3. UDVIKLINGEN I BUDGETPERIODEN

Ved udgangen af 2019 afsluttede PET en fireårig strategiperiode. Strategiperioden blev indledt i 2016 med afsæt i trusselsbilledet og de læringspunkter, som terrorangrebene i København i februar 2015 medførte for PET, samt flerårsaftalen vedrørende politi og anklagemyndighedens økonomi 2016-2019.

De tiltag og initiativer, som PET har gennemført i strategiperioden, betyder, at PET i 2019 var væsentligt bedre rustet til at håndtere et stadig mere komplekst og foranderligt trusselsbillede end tidligere.

PET har igennem de seneste år arbejdet med at styrke indsatsen for at imødegå trusler særligt fra militant islamistisk terror. I løbet af strategiperioden udviklede trusselsbilledet sig på andre af PET's kerneområder, hvilket førte til, at PET ligeledes styrkede indsatsen i forhold til at imødegå trusler relateret til spionage og misinformations- og påvirkningsvirksomhed.

PET har i sidste del af strategiperioden fokuseret på at robustgøre rutinerne i det operative beredskab og samtidigt styrke og udvikle de it- og analysekapaciteter, som understøtter PET's operative virksomhed.

PET's Strategiske Informations- og Operationscenter (SIOC) er i dag det centrale omdrejningspunkt for tjenestens operative virke og understøtter den samlede koordination på tværs af organisationen både ved uvarslede hændelser og planlagte operationer.

PET's beredskab og operationsparathed

PET har i strategiperioden styrket operationsparathed, informationssikkerheden og den analytiske indsats. Siden idriftsættelsen af Det Strategiske Informations- og Operationscenter (SIOC) har PET gennemført en række operationer, der alle har vist, at etableringen af SIOC har medført en øget og styrket operationsparathed i PET. De seneste år har PET med afsæt i SIOC gjort PET's samlede beredskab mere agilt, således at operative funktioner og operationsunderstøttende funktioner arbejder tættere sammen.

Den daglige drift i SIOC har vist, at de grundlæggende kommunikationslinjer og dataudvekslingen mellem SIOC og de øvrige situations- og operationscentre i resten af dansk politi³ fungerer. PET arbejder på at optimere operationsparathed og tilpasser løbende styringen af operationerne i forhold til evaluering og læring. Det gælder både internt i PET og i forhold til samarbejdet med de øvrige situations- og operationscentre.

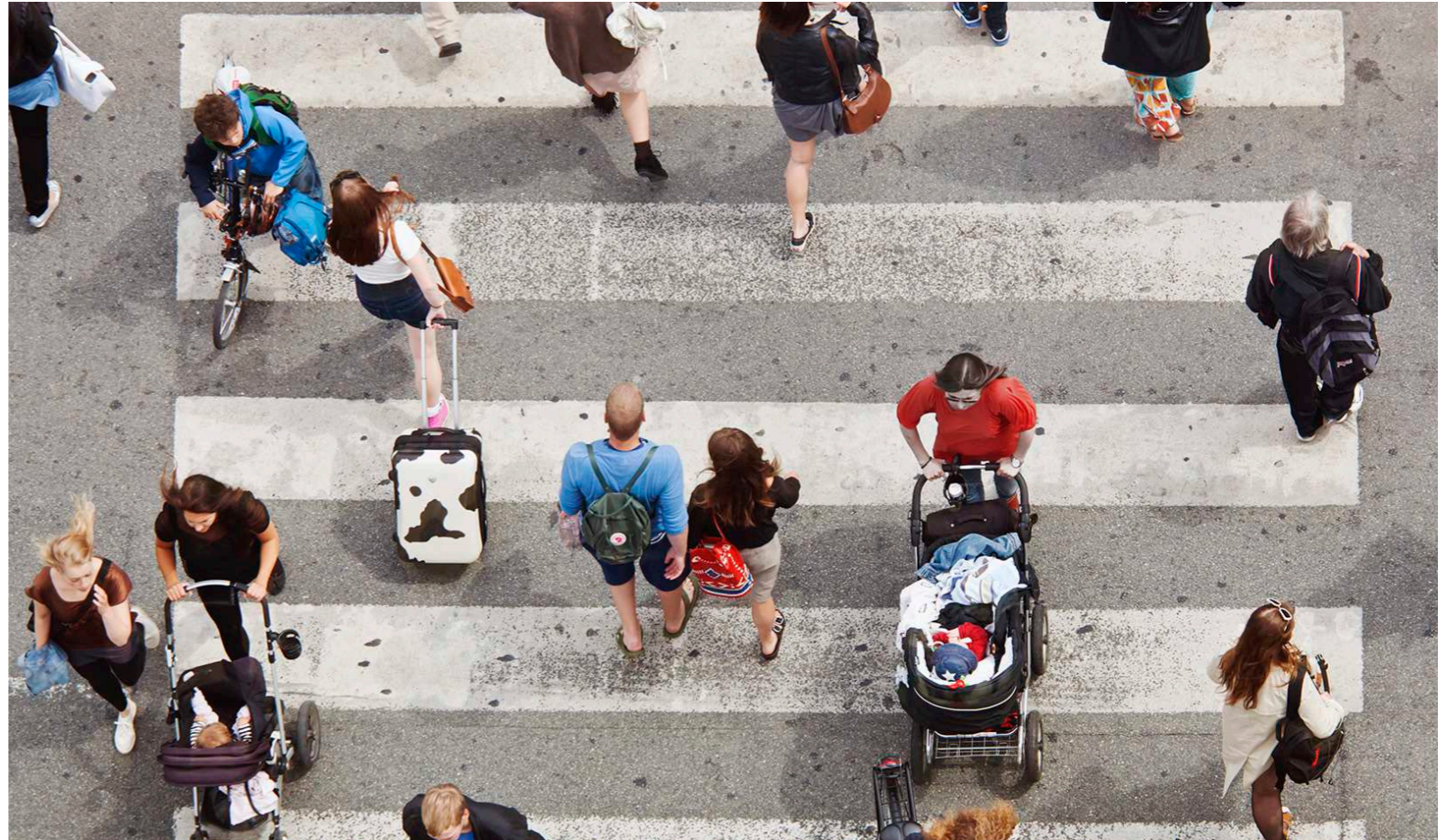

Foto: Scanpix

Styrkelse af samarbejdet med øvrige myndigheder

Et andet væsentligt strategisk indsatsområde er samarbejdet mellem PET og andre myndigheder. PET har over en årrække oparbejdet et tæt samarbejde med relevante myndigheder, som har styrket værnet mod terror og andre udefrakommende trusler. Det sker blandt andet med kommuner via "infohuse", hvor politi og kommuner arbejder med forebyggelse af kriminelle handlinger med ekstremistisk motiv og kriminalforsorgen i forhold til fængselsradikalisering samt løsladelse af tidligere terror-dømte mv.

Øget fokus på forbedret datakvalitet og analyse

Sideløbende med indsatsen for at styrke operationsparathed har PET arbejdet med at fremtidssikre organisationen som en analytisk baseret sikkerheds- og efterretningstjeneste. På grund af den generelle digitalisering af samfundet får PET adgang til stadigt stigende data-mængder. Det stiller større krav til behandlingen af data og informationer. Data skal kunne behandles systematisk, hurtigt og præcist for at kunne indgå i aktuelle efterretningsoperationer, efterforskninger og analytiske produkter.

³ Det nationale NSIOC i Rigspolitiet og de to regionale RSIOC Ø og RSIOC V i henholdsvis Københavns Politi og Østjyllands Politi.

Som et led i PET's øgede fokus på forbedret datakvalitet og analyse tog PET i 2018 en analyseplatform i anvendelse i en række operative centre. Anvendelsen af platformen er i 2019 gradvist blevet udbygget under hensyntagen til fortsat opretholdelse af PET's operative parathed. Anvendelsen af analyseplatformen viser, at den på sigt vil bidrage til at hæve PET's analytiske niveau ved at gøre eksisterende data og information lettere tilgængeligt i analysearbejdet. I 2019 er arbejdet påbegyndt med at forbinde PET med det åbne politiske analyseplatform.

Informationssikkerhed

Det er af afgørende betydning for PET's arbejde, at eksterne aktører ikke utilsigtet får kendskab til PET's kapaciteter, arbejdsmetoder og aktiviteter. Det skyldes, at en kompromittering af disse informationer kan få store konsekvenser for PET's evne til at imødegå trusler mod det danske samfund, herunder have betydning for PET's samarbejde med partnertjenester. Det er således centralt, at PET, som national sikkerheds- og efterretningstjeneste, er i stand til at beskytte tjenestens informationer. Dette sikres ved:

- et fortsat optimalt sikkerhedsniveau i forhold til trusselsbilledet og opgavevaretagelsen
- overholdelse af gældende lovgivning og krav fra myndigheder
- efterlevelse af best practice
- håndtering af informationer på en måde, som muliggør løbende justeringer af informationssikkerheden i en verden under konstant forandring

Informationssikkerhedsstyringen i PET sker i tæt samarbejde mellem Center for Intern Sikkerhed⁴, Det Forberedende Informationssikkerhedsudvalg, Informationssikkerhedsudvalget og Tilsynet med Efterretningstjenesterne (TET).

PET's implementering af ISO 27001-standarden er planlagt til at løbe over tre faser. I 2019 afsluttedes første fase og anden fase fulgte planen ved årets afslutning. Implementeringen forløber således i overensstemmelse med den fastlagte plan, og Tilsynet med Efterretningstjenesterne (TET) udtrykker tillid hertil. PET og TET fortsætter den tætte dialog på dette område.

Af andre iværksatte tiltag på området for informationssikkerhed i 2019 kan nævnes, at der internt i PET i 2019 er sket en styrkelse af PET's informationssikkerhedsstyring. Det er bl.a. sket gennem en bred inddragelse af PET's medarbejdere samt analyser af en omfattende dataindsamling.

Foto: Scanpix

4. FREMTRÆDENDE SAGER I PET 2019

Som led i en fortsat styrket indsats for at imødegå trusler fra terror og spionage har PET i løbet af 2019 gennemført en række efterforskninger og operationer. Dette er et kort udsnit af sager, der har været omtalt i offentligheden.

4_ I 2019 blev Center for Intern Sikkerhed etableret som et led i en strategisk prioritering af området. Formålet var at sikre, at de rette kompetencer fortsat er til rådighed til at imødegå og håndtere udviklingen i trusselsbilledet som følge af ændringerne i den geopolitiske situation og truslerne fra nye teknologier. Center for Intern Sikkerhed håndterer både den rammesættende informationssikkerhed, fysisk sikkerhed, informations- og kommunikationsteknologi og personalesikkerhed.

Koordineret anholdelsesaktion i december 2019

Den 11. december 2019 gennemførte syv politikredse i samarbejde med PET en koordineret aktion med ransagninger af mere end 20 adresser landet over og anholdelse af 22 personer.

Den koordinerede aktion var iværksat på baggrund af en intensiv efterretningsoperation vedrørende et angiveligt forestående angreb mod et mål i Danmark eller udlandet.

Det var PET's og politiets opfattelse, at flere af de formodede gerningspersoner i forening skulle have et militant islamistisk motiv til et forestående terrorangreb. Det var endvidere PET's vurdering, at flere af de 22 anholdte personer både havde intention og kapacitet til at begå terror.

Aktionen førte til varetægtsfængsling af syv personer for mistanke om overtrædelse af straffelovens terrorbestemmelser i tre forskellige sager. Aktionen understregede samtidig, at militante islamister også i 2019 udgjorde en væsentlig terrortrussel mod Danmark.

I den ene sag blev to mænd og en kvinde sigtet for forsøg på terrorisme efter straffelovens § 114, stk. 1, nr. 6 og 7, jf. § 21, ved at have forsøgt at anskaffe komponenter til fremstilling af sprængstoffet TATP til brug for terrorhandlinger.

I den anden sag blev tre mænd sigtet for forsøg på terrorisme efter straffelovens § 114, stk. 1, nr. 1, jf. § 21, ved at have forsøgt at finansiere og købe pistoler med tilhørende ammunition til at begå terrorhandlinger.

I den tredje sag blev en mand sigtet for forsøg på terrorisme efter straffelovens § 114, stk. 1, nr. 1, nr. 6 og nr. 7, jf. § 21, ved at være i besiddelse af et USB-stik med instruktioner på drab og fremstilling af sprængstoffer med henblik på udførelse af terrorhandlinger. Han blev endvidere sigtet for forsøg på at skaffe midler til en

terrororganisation efter straffelovens § 114 b, stk. 1, jf. § 21, ved at have tilbudt at overføre penge til terrororganisationen, der kalder sig Islamisk Stat (IS).

Hvervning og træning til Islamisk Stat

I juni 2019 blev en mand, født i 1992, varetægtsfængslet og sigtet for at have hvervet eller forsøgt at hverve flere personer til at slutte sig til terrororganisationen Islamisk Stat. Det skyldtes, at den sigtede blandt andet planlagde rejser til Syrien og formidlede kontakt mellem aktører omkring indrejse til Syrien. Han blev også sigtet for i forening med en medgerningsmand, at have ladet medgerningsmanden træne og blive instrueret eller på anden måde være blevet oplært til at begå terrorhandlinger.

Skud mod billeder af fremtrædende danskere

I november 2019 blev en mand, født i 1991, varetægtsfængslet for at true med at begå terrorisme efter straffelovens § 114, stk. 3, jf. stk. 1, nr. 1, ved i en video at have skudt til måls efter billeder af en række fremtrædende danskere, herunder politikere. Videoen, som blev lagt på internettet, henvendte sig til den danske befolkning. Manden blev derfor ligeledes sigtet for at medvirke til offentligt at tilskynde til en forbrydelse efter straffelovens § 136, stk. 1, jf. § 23. Han blev endvidere sigtet for overtrædelse af straffelovens § 114 j, idet han fra sommeren 2016 til vinteren 2017 havde opholdt sig i konfliktområdet al-Raqqa-diskriktet i Syrien uden danske myndigheders tilladelse. Senere blev han endvidere sigtet for at have tilsluttet sig en væbnet konflikt mod den danske stat efter straffelovens § 101 a, stk. 1.

PET-sager, hvor der er faldet dom i 2019

Der blev i 2019 afsagt dom i en række sager vedrørende overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. Ved udgangen af 2019 er der sket domsfældelse i 16 sager⁵. En række af disse sager har været profileret i danske medier. Det gælder blandt andet sagerne vedrørende:

- **Sag om planlægning af terrorangreb i København, november 2016**

Den 20. maj 2019 blev en mand med syrisk statsborgerskab, født i 1987, ved Københavns Byret idømt 12 års fængsel samt udvist af Danmark med et indrejseforbud for bestandigt for terror efter straffelovens § 114, stk. 1, nr. 1, nr. 2 og nr. 7, jf. § 21. Han blev fundet skyldig i, at han i forening med en anden person, som blev dømt i Tyskland i 2017, planlagde et terrorangreb i København i november 2016. Sagen er anket til landsretten.

- **Sag om fremme af terrorvirksomhed**

Den 6. december 2019 blev tre personer ved Københavns Byret dømt for overtrædelse af straffelovens § 114 e. De blev fundet skyldige i at have fremmet terrorvirksomhed ved at have indkøbt og videregivet dronedele og andet materiale, som skulle anvendes i IS' dro-neprogram. De tre personer blev idømt fængselsstraffe på henholdsvis 3 år og 6 måneder, 2 år og 6 måneder og 4 år. En af de dømte, en 31-årig tyrkisk statsborger, blev ligeledes

udvist med indrejseforbud for bestandigt. Sagen er anket til landsretten. Ankesagen er afgjort.

- **Sag om deltagelse i væbnet konflikt og ophold i konfliktområde**

Ved Højesterets dom af 27. august 2019 blev der afsagt endelig dom i en sag, hvor en 41-årig mand, i perioden fra november 2016 til foråret 2017, op mod 25 gange var rejst til konfliktområdet al-Raqqa-distriktet i Syrien og i flere tilfælde havde deltaget i væbnede konflikter for den kurdiske bevægelse YPG mod Islamisk Stat. Højesteret fandt, at straffelovens terrorbestemmelse § 114 j, som gør det ulovligt at indrejse og opholde sig i et konfliktområde uden et anerkendelsesværdigt formål, også omfatter tilfælde, hvor en person rejser til et konfliktområde for at kæmpe mod en terrororganisation. Manden blev herefter idømt 6 måneders ubetinget fængsel efter straffelovens § 114 j.

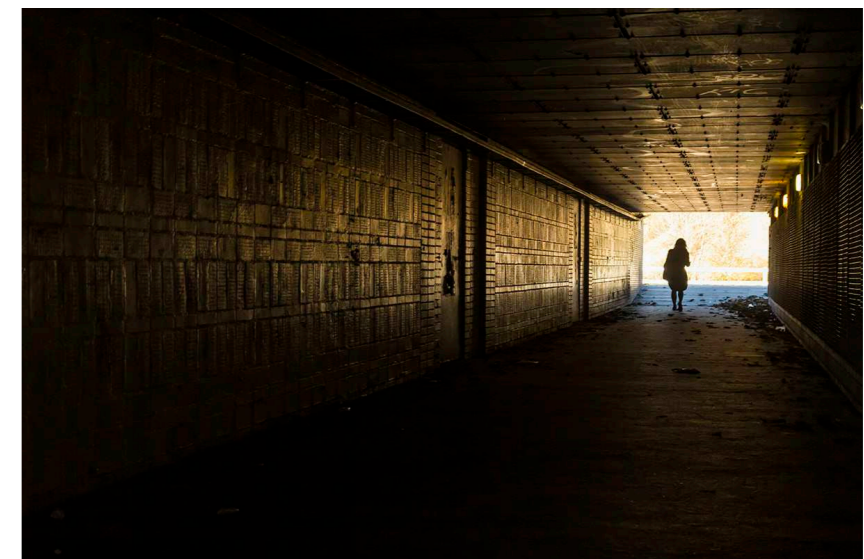

Foto: Scampix

⁵ PET har i en længere årrække arbejdet målrettet på at understøtte effektiv efterforskning og strafforfølgning af sager vedrørende terror og spionage.

- **Sagen om ASMLA⁶**
PET har siden 2018 haft en omfattende efterforskning i en meget usædvanlig og alvorlig sag, der vedrører iransk efterretningsvirksomhed og planlægning af et attentat mod mindst én person med iransk baggrund bosiddende i Danmark. I slutningen af september 2018 resulterede dette i en større politiaktion, hvor PET i samarbejde med det øvrige politi den 28. september 2018 mobiliserede meget omfattende ressourcer for at afværge det, der blev opfattet som et muligt igangværende attentat.

Iransk efterretningsaktivitet på dansk jord

De danske myndigheder var efter et større efterforskningsarbejde den 21. oktober 2018 i stand til at anholde én norsk statsborger af iransk oprindelse, som blev varetægtsfængslet i isolation den 22. oktober 2018. Den pågældende blev sigtet for at have sat en iransk efterretningstjeneste i stand til at virke i Danmark samt for at have taget del i forberedelsen af et attentatforsøg mod en række herboende enkeltpersoner tilknyttet ASMLA. Den 26. juni 2020 blev der afsagt dom ved byretten i Roskilde og den norske statsborger blev kendt skyldig i tiltalen for overtrædelse af straffelovens § 108, stk. 1 (spionage), og medvirken til forsøg på manddrab efter straffelovens § 237, jf. § 21, jf. § 23. Straffen blev på syv års fængsel samt udvisning og livsvarigt indrejseforbud for forsøg på manddrab og spionage. Sagen er anket til landsretten.

Billigelse af terror

PET indledte i 2018 en efterretningsmæssig undersøgelse af, om lederen af ASMLA i Danmark, lederens bror og talsmanden for ASMLA kunne have haft en rolle i et angreb i Iran rettet mod en militærparade samt deres mulige billigelse af terror. Efterforskningen førte til, at Midt- og Vest-

sjællands Politi med assistance fra PET i november 2018 sigtede de tre medlemmer af ASMLA for billigelse af terror jf. straffelovens § 136, stk. 2.

Efterfølgende udvikling i sagen

Spionagesigtelse

De tre herboende ledende medlemmer af ASMLA blev på ny anholdt den 3. februar 2020 mistænkt for at have overtrådt straffelovens § 108, stk. 1 (spionage), ved i perioden fra 2012 til 2018 fra blandt andet forskellige adresser i Ringsted i forening at have sat en saudiarabisk efterretningstjeneste i stand til eller hjulpet denne til umiddelbart eller middelbart at virke inden for den danske stats område, idet de sigtede i perioden indsamlede oplysninger om enkeltpersoner og virksomheder i Danmark og i udlandet og videregav disse oplysninger til en saudiarabisk efterretningstjeneste. De blev alle fremstillet i grundlovsforhør den 4. februar 2020 ved Retten i Roskilde. De blev fængslet i sagen jf. retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1 og nr. 3. De har været varetægtsfængslet siden den 4. februar 2020.

Yderligere skærpelse af sigtelser

Mens de tre ledende medlemmer af ASMLA har været varetægtsfængslet, er der foregået en videre efterforskning i sagen på baggrund af det meget omfattende materiale, som også lå til grund for anholdelserne den 3. februar 2020. I den fortsatte efterforskning blev der dannet grundlag for yderligere sigtelser relateret til straffelovens bestemmelser om medvirken til terror i form af terrorfinansiering (§ 114 b) og øvrig fremme af terrorvirksomhed (§ 114 e) samt en udvidelse af sigtelsen vedrørende spionage, således at den ikke kun dækker straffelovens § 108, stk. 1, men også 108, stk. 2.

Hvad er spionage?

Når statslige aktører bedriver spionage, forsøger de ved hjælp af en række skjulte metoder at skaffe adgang til ikke-offentligt tilgængelige oplysninger. En fremmed efterretningstjeneste kan også forsøge at øve indflydelse på for eksempel beslutningstagere eller meningsdannere for at fremme egne interesser på bekostning af danske interesser. Det overordnede mål med spionage er at opnå en viden eller skabe en situation, som giver den fremmede magt mulighed for at styrke sin egen position og sikkerhed, eksempelvis i forhandlinger, under en krise eller i en konflikt.

6_ Arab Struggle Movement for the Liberation of Ahwaz

5. TRUSLEN FRA SPIONAGE 2019

PET har igennem de seneste år styrket kontraspionageindsatsen, da Danmark og det øvrige rigsfællesskab - ligesom andre vestlige lande – står over for en markant stigning i forhold til fremmede staters spionage- og påvirkningsvirksomhed. PET's kontraspionageindsats omfatter arbejdet med at forebygge, efterforske og modvirke spionage udført af statslige aktører i Danmark, i den øvrige del af rigsfællesskabet og mod danske interesser i udlandet.

Foto: Scanpix

Rusland, Kina og Iran udgør de største trusler

Hvis fremmede efterretningstjenester får adgang til klassificerede og beskyttelsesværdige oplysninger, kan det risikere at skade Danmarks nationale sikkerhed. Oplysninger om Danmarks forhold til andre lande kan bruges både mod Danmark og mod de lande, som vi samarbejder med. PET vurderer, at spionage-truslen primært udgår fra Rusland, Kina og Iran. PET kan konstatere, at disse lande i 2019 blandt

andet anvendte trænedde efterretningsofficerer til at indhente beskyttelsesværdige oplysninger om Danmark og til at overvåge egne statsborgere i Danmark.

Særlige mål for fremmede efterretningstjenester

Fremmede efterretningstjenester er særligt interesserede i mål som politikere og embedsmænd i centraladministrationen, eksempelvis i ministerier og institutioner, der varetager udenrigs-, forsvars- og sikkerhedspolitik, eller området vedrørende energi og råstoffer. Danmarks deltagelse og arbejde i diverse internationale samarbejdsfora såsom EU og NATO er også i fokus. Det samme er tilfældet for spørgsmål om Arktis og rigsfællesskabet.

Danske interesser i udlandet, herunder diplomatiske repræsentationer og tilrejsende delegationer, er særligt udsatte mål for spionage. I nogle lande har de fremmede efterretningstjenester meget vide rammer såvel juridisk, politisk som teknisk til at kunne foretage ransagninger, aflytning af tele- og datatrafik, tilbageholdelser, midlertidig inddragelse af elektronisk udstyr eller lignende.

PET kan konstatere, at der udgår en spionage-trussel mod kritisk infrastruktur i hele rigsfællesskabet (Danmark, Grønland og Færøerne). Truslen omfatter dels spionage mod institutioner og virksomheder, der besidder teknisk viden og særlig indsigt, dels den strategisk-politiske problemstilling, der er ved udenlandske investeringer i eller ejerskab af virksomheder, hvis drift og udvikling er kritisk for vores samfund.

Danmark er på en række områder førende i at udvikle og producere ny viden og teknologi. Fremmede stater – såkaldte statslige aktører – forsøger at indhente højteknologisk viden og forskningsresultater fra danske virksomheder og forskningsinstitutioner. PET vurderer, at truslen særligt udgår fra lande, der er underlagt internationale sanktioner og/eller arbejder på at udvikle masseødelæggelsesvåben og våbenprogrammer.

Fremmede efterretningstjenester har også fokus på diaspora-grupperinger⁷, der blandt andet tæller dissidenter og flygtninge. Formålet er at indhente informationer om disse individers politiske tilhørsforhold, at udøve pression eller at hverve dem som meddelere, eventuelt ved trusler om represalier mod dem selv eller mod pårørende, der stadig befinder sig i hjemlandet.

⁷ Diaspora er betegnelsen for et folk eller befolkningsgrupper, der frivilligt eller ufrivilligt lever spredt uden for deres respektive hjemland.

Metoder anvendt af statslige aktører

Statslige aktører har ofte en høj kapacitet og evne, og de udvikler løbende nye fremgangsmåder. Efterretningsofficererne er trænet i at undgå at blive afsløret i at gennemføre efterretningsaktiviteter.

Efterretningsofficerer vil typisk forsøge at skaffe sig oplysninger gennem sociale medier. Der er også eksempler på, at udenlandske efterretningstjenester under dække af at være eksempelvis en tænketank eller et rekrutteringsfirma forsøger at tage kontakt på internettets netværksplatforme såsom eksempelvis LinkedIn.

Statslige aktører anvender fortsat efterretningsofficerer, der blandt andet kan arbejde under dække af at være diplomater eller journalister. Efterretningsofficererne er trænet i at opbygge fortrolige kontakter til personer med direkte eller indirekte adgang til klassificerede og beskyttelsesværdige informationer. Der vil ofte være tale om et kontaktforsøg, der virker legitimt eller tilfældigt, eksempelvis i forbindelse med en offentlig begivenhed, en konference eller lignende. Kontaktforsøg kan også ske i ikke-arbejdsrelaterede sammenhænge. I nogle tilfælde vil efterretningsofficeren forsøge at hverve en kontakt til at blive kilde, eksempelvis ved at tilbyde økonomisk kompensati on eller ved at afpresse personen.

Fremmede efterretningstjenester kan også bruge mellemlid til at skaffe klassificerede og beskyttelsesværdige oplysninger. Det kan f.eks. være virksomheder eller lobbyister, som bevidst eller ubevidst anvendes til at fremskaffe klassificeret og beskyttelsesværdig information til en statslig aktør eller til at påvirke beslutningsprocesser.

Fremmede efterretningstjenester benytter også cyberspionage i forsøget på at skaffe sig adgang til klassificerede og beskyttelsesværdige oplysninger fra danske myndigheder og virksomheder. Der kan også være tale om destruktive cyberangreb, hvis primære formål er sabotage af en myndighed eller virksomhed.

Fremmede efterretningstjenester udvikler løbende deres kapacitet til at aflytte tele- og datatrafik.

Foto: Scanpix

Hvad siger loven?

Spionage og påvirkning er omfattet af straffelovens kapitel 12 (§§ 107-109). Ifølge straffeloven er det strafbart at indhente eller videregive information om forhold, som af hensyn til den danske stat eller det danske samfunds interesser skal holdes hemmelige, til personer, der virker i fremmed magts eller organisations tjeneste. Det forstås også som spionage, hvis man røber eller videregiver information om regeringens fortrolige forhandlinger, drøftelser eller beslutninger i sager, der har betydning for statens sikkerhed eller rettigheder i forhold til fremmede stater, eller hvis emnet vedrører betydelige samfundsøkonomiske interesser over for udlandet. Det er endvidere strafbart at hjælpe eller sætte en fremmed efterretningstjeneste i stand til at foretage påvirkningsvirksomhed inden for den danske stats område for at påvirke beslutningstagning eller den almene meningsdannelse.

Masseødelæggelsesvåben og ulovlig anskaffelsesvirksomhed

Et vigtigt område for PET's kontraspionageafdeling er aktivt at modvirke, at terrororganisationer eller statslige aktører skulle skaffe sig viden, teknologi eller produkter fra Danmark, der kunne gøre dem i stand til at producere og anvende masseødelæggelsesvåben eller på andre måder bryde internationale sanktioner og aftaler om eksportkontrol. I forsøget på at omgå sanktionerne, benytter de sanktionsramte lande frontfirmaer for at skjule det egentlige modtagerland af de sanktionsbelagte produkter.

Det kan eksempelvis være produkter, der kan anvendes i udvikling af våben, eller teknologi, der kan bruges til spionage eller andre kritiske formål. I 2019 modtog PET 499 høringer om eksporttilladelse og behandlede 254 henvendelser fra virksomheder, der ønsker at vide om der findes kritiske oplysninger på en konkret virksomhed, inden de går videre med en eventuel handel med den pågældende virksomhed.

Lovgivningen omfatter også mæglervirksomhed eller ulovlig transport, der kan medføre, at produkter i sidste led kan ende hos en kritisk slutbruger. PET har derudover fokus på at modvirke ulovlig overførsel af viden fra danske universiteter og forskningsinstitutioner. Det drejer sig eksempelvis om højteknologisk viden, der kan bruges til at udvikle masseødelæggelsesvåben eller missilsystemer.

Aktører, der er involveret i ulovlig anskaffelsesvirksomhed, benytter sig ofte af frontvirksomheder og ruter med mellemdestinationer i flere lande for at skjule den egentlige slutmodtager for leverandørerne.

PET indgår i tæt samarbejde med danske og udenlandske myndigheder for at sikre, at dan-

ske virksomheder eller organisationer ikke uforvarende kommer til at medvirke til ulovlig vareeksport, videndeling eller ulovlige serviceydelser.

Ulovlig anskaffelsesvirksomhed er blandt andet omfattet af straffelovens kapitel 12 (§ 110 c) og kapitel 13 (§ 114 h), samt i lovgivningen om ikke-spredning af masseødelæggelsesvåben.

Forhindre påvirkning af meningsdannelsen og den politiske beslutningsproces

Gennem de seneste år har begreber som "fake news" og misinformationskampagner vundet frem i offentligheden. Dette er ofte sket i forbindelse med valg handlinger i Vesten, men også på andre områder ses reelle forsøg på misinformation fra forskellige statslige aktører. PET arbejder aktivt på at afdække og imødegå truslen fra statslige aktørers forsøg på at påvirke meningsdannelsen og den politiske beslutningsproces i Danmark.

I 2019 fokuserede PET blandt andet på at beskytte folketingsvalget mod russisk påvirkning. Det skete i regi af regeringens koordinerende task-force på området med deltagelse af en række myndigheder.

Truslen fra påvirkningsvirksomhed består fortsat, for påvirkningen foregår også mellem valg og ikke kun under en valgkamp. Eksempelvis blev et forfalsket brev fra en grønlandsk minister til en amerikansk senator delt på internettet i november 2019.

PET vil også fremover have fokus på at afdække udenlandsk påvirkning af Danmark, der blandt andet kan udøves via påvirkningsagenter, sociale medier og cyberoperationer.

Vi ruster samfundet mod påvirkningsvirksomhed

PET bidrog i 2019 til at ruste danske medier og politiske partier til at modgå truslen fra russisk påvirkningsvirksomhed i forbindelse med valgene til Folketinget og Europa-Parlamentet. Forud for valgene briefede PET sammen med Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) de opstillingsberettigede partier og flere medier om truslen og mulige modforanstaltninger. FE, PET og Center for Cybersikkerhed (CFCS) orienterede også Folketingets Administration og partiorganisationer om emnet. PET og CFCS rådgav ligeledes Indenrigsministeriets valgkontor.

PET's bidrag til den nationale strategi for cyber- og informationssikkerhed

PET bidrager også til at udmønte den nationale strategi for cyber- og informationssikkerhed og har ansvaret for flere af initiativerne i strategien.

I 2019 nedsatte PET en arbejdsgruppe med det formål at skabe et overblik over beskyttelsesværdige informationer med betydning for nationale sikkerhedsinteresser samt udvikle et rådgivningskoncept, der er målrettet beskyttelsen af disse informationer (initiativ 3.7 i strategien). Alle statslige myndigheder blev inddraget i dette arbejde i form af en spørgeskemaundersøgelse.

Endvidere har PET i regi af den nationale strategi for cyber- og informationssikkerhed udviklet kurset "God Sikkerhedskultur i Staten" (initiativ 2.5 i strategien). Kurset er målrettet medarbejdere i centraladministrationen og skal bidrage til at udvikle sikkerhedskulturen på statslige arbejdspladser. PET har siden efteråret 2020 tilbudt kurser på dette område.

Foto: Scanpix

Rådgivning om spionagetruslen

På baggrund af den styrkede kontraspionageindsats er PET i højere grad blevet i stand til at målrette forebyggelses- og modvirkningstiltag, som har til formål at beskytte Danmark og det øvrige rigsfællesskab mod trusler fra statslige aktører.

PET iværksatte i 2019 rådgivningskampagnen op til folketings- og europaparlamentsvalgene i 2019 med rådgivning til danske medier og politiske partier om påvirkningsvirksomhed fra statslige aktører. For at højne sikkerhedsbevidstheden i centraladministrationen lancerede PET i foråret 2019 ligeledes en kampagne om identificering og beskyttelse af følsomme oplysninger over for statslige aktører målrettet ledere og sikkerhedsmedarbejdere.

Samtidig har PET i 2019 fortsat udbygget samarbejdet med relevante myndigheder og virksomheder i Grønland og på Færøerne i forhold til rådgivning og opmærksomhed om truslen fra fremmede magter.

6. TERRORTRUSLEN MOD DANMARK I 2019 OG PET'S KONTRATERRORINDSATSER

PET's indsats på kontraterrorområdet er forankret i afdelingen for kontraterrorisme, der indbefatter et udvalg af tiltag inden for både forebyggelse og efterforskning, såvel som efterretning og analyse. Afdelingen for kontraterrorisme havde i 2019 primært opmærksomheden rettet mod militant islamistiske og politiske ekstremistiske miljøer i Danmark, hvor der kan være vilje til at anvende vold til at fremme en politisk dagsorden.

Som et vigtigt led i PET's indsats mod terror og ekstremisme gennemfører PET løbende et større antal efterforskninger rettet mod grupper, netværk og enkeltpersoner i Danmark eller udlandet, der mistænkes for at udgøre en sikkerhedsmæssig risiko.

Den væsentligste terrortrussel mod Danmark

Militante islamister udgjorde også i 2019 den væsentligste terrortrussel mod Danmark. Som i de foregående år udgik truslen først og fremmest fra personer og mindre grupper i Danmark med sympati for internationale militant islamistiske grupper, herunder gruppen Islamisk Stat (IS). Det drejede sig primært om personer med tilknytning til visse islamistiske miljøer i Danmark, hvor der foregik aktiviteter, fysiske såvel som online, der kunne have en radikaliserende indvirkning på deltagerne, og som i nogle tilfælde inspirerede enkelte personer eller mindre grupper til at have intention om at begå terrorhandlinger.

Ud over truslen fra de etablerede miljøer udgik terrortruslen fra militante islamister også fra personer og mindre grupper uden for miljøerne, som på anden vis havde gennemgået et radikaliseringsforløb, eksempelvis via forskellige onlineaktiviteter. Endvidere udgik truslen fra personer, der var eller havde været udrejst til konfliktzonen i Syrien/Irak, samt fra terrordømte og andre radikaliserede indsatte i de danske fængsler og arresthuse. Truslen udgik både fra personer i Danmark og personer fra andre lande, herunder Danmarks nabolande.

I 2019 var de mest sandsynlige mål for et militant islamistisk terrorangreb i Danmark fortsat ubeskyttede civile mål, såsom offentligt befærdede steder, større arrangementer eller såkaldte symbolmål, herunder personer, institutioner og begivenheder, der kunne opfattes som islamkrænkende. Andre mulige mål var jødiske mål, politi og militær – særligt i forbindelse med bevogtningsopgaver – visse offentlige myndigheder samt udvalgte politikere. Militante islamister havde også fortsat fokus på at ramme transportsektoren, særligt international flytrafik.

Der var også i 2019 en terrortrussel fra militante islamister mod danske interesser i udlandet. Truslen rettede sig både mod beskyttede mål, såsom diplomatiske repræsentationer, og mindre beskyttede mål, såsom virksomheder, NGO'er og turister. Eksempelvis blev et hotel i Sri Lanka i april 2019 ramt af et stort terroran-

Center for Terroranalyse (CTA) har ansvaret for at vurdere terrortruslen mod Danmark og danske interesser i udlandet. CTA's trusselvurderinger og strategiske analyser er med til at sætte rammen for PET's arbejde på kontraterrorområdet og bidrager til den øvrige danske efterretnings-, sikkerheds- og beredskabsmæssige indsats mod terror.

Foto: Scanpix

greb, hvor angriberne havde erklæret troskab til Islamisk Stat, som også tog ansvar for angrebet. Blandt ofrene ved dette angreb var tre danske statsborgere.

Blandt de væsentligste udviklinger i det globale trusselsbillede i 2019 var IS' tab af territorium i Syrien/Irak samt drabet på gruppens leder, Abu Bakr al-Baghdadi. Selvom IS ikke har opgivet sin kamp for at etablere et "kalifat", har gruppens tab af territorium mindsket dens evne til at gennemføre komplekse, dirigerede terrorangreb i Vesten, herunder i Danmark. Også IS' officielle propagandamaskine er blevet svækket,

hvilket har resulteret i, at både kvantiteten og kvaliteten af propagandaen er blevet reduceret. Samlet set har denne udvikling i det globale trusselsbillede medvirket til, at terrortruslen mod Danmark fra IS blev reduceret i 2019.

Ligesom IS havde Al-Qaida (AQ) også i 2019 fortsat ambitioner om at ramme mål i Vesten. AQ råder dog ikke længere over de samme kapaciteter som tidligere, hvorfor AQ-tilknyttede grupper i de senere år primært har angrebet lokale mål i lande i Afrika, Mellemøsten og Asien, hvor gruppen har opbygget og konsolideret et internationalt netværk af underafdelinger, som

fokuserer på lokale dagsordener inden for rammerne af en global vision. En af de væsentligste trusler mod Vesten fra AQ udgår fra Syrien, hvor AQ-tilknyttede grupper er til stede i det nordvestlige Syrien, særligt i Idlib-provinsen.

Militante islamister har siden "tegningesagen" anskuet Danmark som en nation, der krænker islam. Selvom det efterhånden er mere sjældent, at Danmark fremhæves konkret i den militant islamiske propaganda, havde PET i 2019 stadig fokus på, om Danmarks omdømme som "krænkernation" atter kunne blusse op, hvis forhold eller handlinger i Danmark eller i udlandet, der kunne opfattes som krænkende over for islam, blev spredt nationalt og/eller internationalt.

Den globale udvikling angående militant islamisme afspejlede sig i, at antallet af afværgede og gennemførte militant islamistiske terrorangreb i Vesten faldt i 2019 og nærmede sig niveauet for årene inden IS annoncerede etableringen af et "kalifat" i 2014.

Truslen fra fremmedkrigere

I 2019 udgik der fortsat en trussel mod Danmark fra personer, der er eller har været udrejst fra Danmark til konfliktzonen i Syrien/Irak. Truslen udgik både fra udrejste, der fortsat opholder sig i konfliktzonen, og fra hjemvendte, der er returneret til Danmark, eller som opholder

sig i et tredjeland. Den mulige trussel fra udrejste og hjemvendte personer er ikke begrænset til eventuel angrebsplanlægning, men vedrører også radikaliserings af andre personer, propagandavirksomhed, logistisk støtte, terrorfinansiering eller anden terrorrelateret virksomhed.

PET vurderer, at mindst 159 personer siden sommeren 2012 er udrejst fra Danmark til konfliktzoner i Syrien/Irak for at tilslutte sig militant islamistiske grupper. Af disse er knap halvdelen på nuværende tidspunkt enten vendt tilbage til Danmark eller har taget ophold i et tredjeland. Omkring en tredjedel af det samlede antal udrejste er i henhold til PET's oplysninger omkommet i konfliktzonen. I slutningen af 2019 opholdt knap en femtedel af de 159 udrejste fra Danmark sig fortsat i Syrien/Irak eller de omkringliggende lande. Ifølge PET's oplysninger er ingen personer fra Danmark lykkedes med at udrejse til Syrien/Irak med henblik på at tilslutte sig militant islamistiske grupper siden 2016.

De fleste af de omkring 5.000 udrejste fra Europa, der siden 2012 har tilsluttet sig IS eller andre militant islamistiske grupper i Syrien og Irak, er enten omkommet, taget til fange eller vendt tilbage til de lande, de oprindeligt udrejste fra. I 2019 var de tilfangetagne udrejste fra Europa fortrinsvist tilbageholdt i lejre og fængsler i det nordøstlige Syrien. Dette gjaldt også godt halvdelen af de tilbageværende voksne udrejste fra Danmark med dansk statsborgerskab.

Forholdene i de kurdiske lejre i det nordøstlige Syrien, hvor der fortsat befinder sig personer udrejst fra Danmark, er vanskelige og kan øge radikaliserings af de tilbageholdte personer. PET har oplysninger om, at ca. 30 af de ca. 50 børn af danske udrejste befinder sig i det nordøstlige Syrien, primært i de kurdiske lejre. Langt størstedelen af de ca. 30 børn af danske udrejste er under ni år, og kun et enkelt barn er over 12 år.

PET vurderer, at det er vanskeligt for de tilbageværende udrejste at vende tilbage til Danmark på egen hånd. De tyrkiske myndigheder begyndte dog efter indledningen af en tyrkisk militær intervention i det nordøstlige Syrien i oktober 2019 at returnere udrejste personer, der har været i tyrkisk varetægt, til de lande, hvorfra de i sin tid var udrejst. I denne forbindelse blev en dansk statsborger i november 2019 udleveret til Danmark på baggrund af en international retsanmodning.

PET vurderer, at størstedelen af de danske udrejste, der stadig opholder sig i konfliktzonen, vil blive retsfulgt, hvis de indrejser i Danmark.

Løsladelser af terrordømte og andre radikaliserede indsatte

I den seneste Vurdering af Terrortruslen mod Danmark (VTD) vurderede CTA, at radikaliserede indsatte i danske fængsler kan udgøre en terrortrussel under deres afsoning og efter deres løsladelse. Truslen kan både udgå fra personer, der er dømt for terrorrelaterede forbrydelser, og fra andre voldsparate personer, der påbegynder eller fortsætter en radikaliseringsproces under deres afsoning.

I 2019 var der på europæisk plan et historisk højt antal indsatte, der var dømt i terrorrelaterede sager med relation til militant islamisme. I Danmark var der i slutningen af 2019 i alt 25 personer, der enten afsonede straf eller sad varetægtsfængslet eller domsanbragt i en terrorrelateret sag med relation til militant islamisme. Når disse personer løslades, kan de udgøre en terrortrussel i såvel afsoningslandet som i andre europæiske lande.

I perioden fra januar 2015 til udgangen af 2019 har CTA kendskab til fire gerningsmænd, som begik terrorangreb i Europa i forbindelse med udgang fra fængslet eller inden for de første seks måneder efter deres løsladelse. En af disse gerningsmænd var danske Omar Abdel Hamid el-Hussein, der gennemførte et terrorangreb i København ca. 14 dage efter sin løsladelse fra fængslet den 30. januar 2015.

Siden terrorangrebet i København i februar 2015 har PET intensiveret den efterretningsmæssige indsats rettet mod at afdække og imødegå fængselsradikalisering. I forbindelse med denne indsats har PET løbende modtaget oplysninger, der indikerer, at der blandt indsatte i danske fængsler findes et antal personer, der udviser sympati for militant islamistisk ideologi og/eller kendte terrorgrupper. Disse personer inkluderer både personer, der er dømt eller sigtet for terrorrelaterede aktiviteter, samt andre indsatte, som Kriminalforsorgen har bekymringskategoriseret på baggrund af mistanke om radikalisering.

I både 2018 og 2019 blev der løsladt flere personer efter endt afsoning af domme for at have begået eller planlagt at begå terrorangreb i Danmark. End-

videre blev tre personer løsladt i 2019 efter at have afsonet domme relateret til udrejse til konfliktzonen Syrien/Irak. Det er sandsynligt, at nogle af de løsladte personer fortsat sympatiserer med militant islamisme og kan udgøre en terrortrussel efter deres løsladelse. PET foretager altid en vurdering af, om løsladte personer med domme for udrejse eller terror udgør en sikkerhedsrisiko efter endt afsoning. I denne afdækning indgår vurderingen af rettidige og relevante handlemuligheder, for eksempel om der er grundlag for en forebyggende indsats. Denne indsats består af individuelt tilpassede forløb, hvor man gennem trusselsreducerende relationsarbejde fastholder et fokus på de løsladtes udvikling i samarbejde med politikredse samt i koordination med relevante enheder i PET.

Endelig er der flere eksempler på, at personer i Danmark, der har været dømt for andre terrorrelaterede forbrydelser end angrebsplanlægning, efterfølgende dømmes i lignende sager. Det drejer sig eksempelvis om sager vedrørende offentlig billigelse af terror, bombetrusler,

terrorfinansiering og udrejse til en konfliktzone for at tilslutte sig militant islamistiske grupper.

Stigende trussel fra højreekstremister

Udover truslen fra militant islamisme udgår der også en terrortrussel fra højre- og venstreekstremister i Danmark. CTA vurderede i 2019, at terrortruslen fra højreekstremister er stigende. Der var i 2019 flere antisemitiske aktioner i Danmarks nabolande, og i november 2019 begik danske højreekstremister groft hærværk og gravskænding af jødiske symboler og grave omkring døgnet for årsdagen for Kristalnatten. Retten i Randers idømte i oktober 2020 en 39-årig mand et års fængsel for hærværk mod den jødiske gravplads.

Der blev i 2019 gennemført en række højreekstremistiske motiverede terrorangreb i Vesten af soloaktører, hvis radikaliseringsproces primært var foregået på forskellige online-fora. Det drejer sig blandt andet om et omfattende angreb i Christchurch, New Zealand, i marts 2019, der bidrog til at inspirere til efterfølgende højreekstremistiske angreb udført af soloaktører i blandt andet USA, Norge og Tyskland. Angre-

Foto: Scanpix

bene i 2019 viste, at virtuelle platforme og medier på internettet i stort omfang anvendes til at sprede højreekstremistisk propaganda og til radikaliserings.

Danske højreekstremister har en række politiske mål, hvoraf de primære er at bekæmpe udbredelsen af islam i Danmark, at begrænse indvandring og at konfrontere politiske modstandere, særligt venstreorienterede politikere og grupper. Et højreekstremistisk terrorangreb vil derfor primært kunne rettes mod muslimer og moskeer, asylansøgere og asylcentre, jøder og synagoger samt personer af anden etnisk oprindelse, herunder lokaliteter, hvor sådanne personer vurderes at samles. Øvrige mulige mål er politiske modstandere, især venstreekstremister, homoseksuelle samt myndigheder og udvalgte politikere, herunder særligt dem, der opfattes som ansvarlige for ikke-vestlig indvandring til Europa.

Det mest sandsynlige højreekstremistiske terrorangreb i Danmark er et angreb, der udføres af en soloterrorist eller en lille gruppe, der befinder sig i periferien af eller uden for et højreekstremistisk miljø.

Begrænset trussel fra venstreekstremister

Vurderingen af terrortruslen fra venstreekstremister har ikke ændret sig nævneværdigt de senere år. Den ændrede sig således heller ikke i 2019. Truslen fra venstreekstremister retter sig primært mod højreekstremistiske personer og grupper. Derudover kan der være en trussel rettet mod myndighederne, især politiet.

Det mest sandsynlige venstreekstremistiske terrorangreb i Danmark er et angreb, der udføres af personer, der har kontakt til eller er medlemmer af en venstreekstremistisk gruppe. Højreekstremistiske terrorangreb i Danmark kan inspirere personer med sympati for venstreekstremisme i Danmark til at begå angreb.

Forebyggelse af ekstremisme og radikaliserings

Forebyggelse af radikaliserings og voldelig ekstremisme er en prioriteret opgave i PET.

PET har siden 2007 haft et forebyggelsescenter, som er ansvarlig for at iværksætte og gennemføre initiativer og projekter, der i samarbejde med relevante aktører sigter efter, så tidligt som muligt, at forebygge voldelig ekstremisme og radikaliserings. Det gælder blandt andet i forhold til personer, der er i risiko for at ville rejse til konfliktzoner, tidligere terrordømte og personer, som under afsoning er blevet indberettet for mistanke om mulig radikaliserings.

Som led i samarbejdet med andre myndigheder om at forebygge radikaliserings, har PET har undervist frontpersonale på til at imødegå og håndtere radikaliseringsudfordringer. Frontpersonalet kan for eksempel være skolelærere, gadeplansmedarbejdere, politi og forsvar, fængselsbetjente og medarbejdere på asyl- og udrejsecentre. I 2019 blev knap 1.300 ledere og medarbejdere opkvalificeret til dette arbejde af PET.

Den danske forebyggelsesmodel nyder stor international opmærksomhed. PET er igen i 2019 blevet inviteret til at dele viden og erfaringer om det stærke tværsektorielle myndigheds-samarbejde med lande i og uden for Europa blandt andet i Kenya, hvor PET siden 2013 – på opfordringer af de kenyanske myndigheder og med støtte fra Freds- og Stabiliseringsfonden – har uddannet kenyanske sikkerhedsmyndigheder og andre relevante institutioner i at forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme gennem myndighedssamarbejde og EXIT-samtaler. Programmet har været en succes. Kenyanerne har i 2019 selv overtaget det og videreudviklet EXIT-indsatsen i Kenya med PET som rådgiver.

En styrkelse af civilsamfundets modstandskraft

I mere end ti år har PET afholdt 'PET Dialogforum' som en del af Outreach-indsatsen. Dét, der startede som en dialog med og mellem religiøse aktører, har i dag udviklet sig til at omfatte en bred kreds af civilsamfundsaktører med indsigt og indflydelse i lokalmiljøer, der har været berørt af voldelig ekstremisme, eller risikerer at blive det. Kredsen favner repræsentanter fra boligsociale organisationer, medarbejdere i idrætsforeninger, sociale initiativer, religiøse institutioner m.fl.

I 2019 har PET gennem Dialogforum sat fokus på civilsamfundets rolle i vejen ud af ekstreme miljøer. PET har støttet civile aktører gennem forskellige typer af netværks-, brobygnings- og kapacitetsopbygningsaktiviteter. Dialogen er med til at styrke lokale kræfters vilje og evne til at gribe ind over for eksempelvis forsøg på radikaliserings af unge. I 2019 har fokus også været på tryghed og sikkerhed i særligt religiøse miljøer.

PET's Outreach-indsats er i 2019 blevet evalueret af Oxford Research. Evalueringen viser, at indsatsens målsætninger er indfriet, og det fremhæves blandt andet, at samarbejdspartnere og modtagere har en oplevelse af, at PET står til rådighed for dem, at de kan bruge PET til at understøtte deres egne forebyggende initiativer, og at de kan få adgang til relevante netværk gennem PET.

Derudover har PET sammen med en række samarbejdspartnere og fonde arbejdet for forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme i partnerskabet "National alliance mod online-radikaliserings" (@lliancen), der blev lanceret i 2018. I @lliancen kan organisationer søge støtte til initiativer, der bidrager til at forebygge

radikaliserings og ekstremisme. Indtil nu har @lliancen støttet 30 forebyggende initiativer, hvoraf de syv kom til i 2019.

Udover @lliancen har PET fokus på at identificere og fjerne terrorrelateret og voldeligt ekstremistisk indhold på nettet samt på at blokere udenlandske terrorrelaterede domæner (hjemmesider). PET samarbejder i øvrigt med tech-industrien og flere myndigheder, herunder EU's internetforum og EU-kriseprotokollen, vedrørende bekæmpelse og fjernelse af indhold på nettet.

Terrorfinansiering, pengespor og hvidvaskning

I de senere år har der været et stort nationalt og internationalt fokus på at bekæmpe samfundsundergravende økonomisk kriminalitet og terrorfinansiering. PET's indsats over for terrorfinansiering samt identificeringen af terrorismestænkes finansielle spor er derfor de seneste år blevet styrket. PET deltager i forebyggende initiativer, i det tværgående samarbejde om bekæmpelse, og bidrager til implementeringen af den nationale strategi. Endvidere deltager PET i internationalt samarbejde omkring bekæmpelse af terrorfinansiering og hvidvask.

I efteråret 2018 blev den daværende regerings "Nationale Strategi til bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering 2018-2021" lanceret, og den har været central for PET's arbejde på området i 2019. Af strategien fremgår, at indsatsen mod hvidvask og terrorfinansiering er en samfundsopgave, der skal løftes og løses af myndigheder og den private sektor i fællesskab.

To af de helt centrale værktøjer i den nationale risikobaserede indsats mod hvidvask og terrorfinansiering er de nationale risikovurderinger, der har til formål at identificere, analysere

og vurdere de risici, der gør sig gældende på henholdsvis terrorfinansierings- og hvidvaskområdet i Danmark. Hvidvasksekretariatet hos Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK) har ansvaret for udgivelsen af risikovurderingen for hvidvask. PET har det overordnede ansvar for udarbejdelse af den nationale risikovurdering for terrorfinansiering i Danmark. Begge vurderinger udkommer hvert fjerde år, og PET udgav risikovurderingen for terrorfinansiering i januar 2020.

PET deltager i stigende grad i arrangementer for at dele viden og rådgive på området, men også som led i at styrke det samlede danske beredskab til at identificere, forebygge og modvirke terrorfinansiering i Danmark.

Den nationale strategi har rammesat samarbejdet i regi af Hvidvask Forum. I november 2019 nedsatte regeringen et Operativt Myndighedsforum med deltagelse af blandt andet PET, SØIK, Rigspolitiet, Finanstilsynet, Hvidvasksekretariatet, Skattestyrelsen og Spillemyndigheden. I det forum har myndighederne mulighed for at dele operative oplysninger og drøfte muligheder og løsninger i fællesskab. PET har store forventninger til, at samarbejdet i dette forum kan bidrage til arbejdet med at identificere personer og virksomheder relateret til terrorfinansiering.

Foto: Scanpix

7. PET'S SIKKERHEDSOPGAVER

PET har på sikkerhedsområdet en lang række kapaciteter, som forebygger og modvirker trusler mod Danmarks nationale sikkerhed. Disse strækker sig fra sikkerhedsrådgivning til personbeskyttelsesopgaver og antiterrorberedskab. De afdelinger i PET, der beskæftiger sig med sikkerhedsområdet følger løbende udviklingen i det eksisterende trusselsbillede og den teknologiske udvikling generelt.

PET's sikkerhedsafdeling udførte i 2019 en lang række opgaver – både faste opgaver inden for personbeskyttelse, sikkerhedsrådgivning og indsættelse af Aktionsstyrken i særlige indsatser. PET's sikkerhedsafdeling løste også regelmæssigt tilbagevendende opgaver som at stå for sikkerheden ved folketingsvalget og europaparlamentsvalget i 2019 og det efterfølgende regeringsskifte som også betød en tilpasning og omlægning af eksisterende rutiner og opgaver i forhold til de eksisterende arbejdsopgaver.

Personsikkerhed

PET gennemfører på vegne af offentlige myndigheder sikkerhedsundersøgelser af personer, der skal have indsigt i klassificeret information eller beskæftige sig med information, som er af beskyttelsesmæssig interesse i øvrigt.

I tabel 3 fremgår det, at antallet af sikkerhedsundersøgelser, som PET har gennemført, er steget med næsten 15 pct. fra 2018 til 2019. Dermed fortsætter udviklingen i antallet af sikkerhedsundersøgelser, som PET gennemfører hvert år. Der er samlet set tale om en seksdobling på otte år. PET vurderer, at det skyldes et fortsat øget fokus på sikkerhed hos myndighederne blandt andet på baggrund af PET's intensiverede rådgivnings- og awareness-indsats. Ifølge sikkerhedscirkulæret er det de enkelte myndigheder, der beslutter, om personer ansat i myndighederne skal sikkerhedsundersøges.

Sikkerhedsvurderinger

PET anvender viden fra efterretningsindsatsen til at identificere kritiske og sårbare mål i forhold til terrorhandlinger. Et komplekst og dynamisk trusselsbillede kræver uopsættelig og effektiv handling for at PET kan være i kontrol med truslerne i form af etablering af passende sikkerhedsforanstaltninger.

Til brug for planlægning og gennemførelse af sikkerhedsopgaverne udarbejdes sikkerheds- og risikovurderinger samt operationsbefalinger. Disse danner tilsammen grundlag for vurderingen og håndteringen af det samlede sikkerhedsbehov. Sikkerhedsvurderingerne udsendes til landets politikredse sammen med PET's sikkerhedsanbefalinger, således at kredsene kan iværksætte de nødvendige sikkerheds- og politimæssige beskyttelses- og modforanstaltninger relateret til det konkrete arrangement.

Af tabel 4 fremgår antallet af sikkerhedsvurderinger udsendt af PET i den seneste årrække. Antallet af sikkerhedsvurderinger er siden terrorangrebene i København i februar 2015 næsten fordoblet på fem år.

Personbeskyttelse

PET's Livvagtsstyrke har ansvaret for alle nationale personbeskyttelsesopgaver i Danmark. Sikkerhedsopgaverne i relation til personbeskyttelse er hovedsageligt relateret til medlem-

Tabel 3: Oversigt over opgaver, antal og samarbejdspartnere

Oversigt over opgaver, antal og samarbejdspartnere									
År	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Sikkerhedsundersøgelser:									
Forsvaret	2.385	3.819	7.163	13.464	14.048	15.197	15.983	15.959	17.139
Politi	1.138	2.073	2.576	2.536	3.273	4.004	4.953	4.870	7.202
Udenrigsministeriet	925	1.102	1.275	1.106	1.195	1.883	1.818	1.459	1.343
Ministerier og øvrige	856	1.022	1.189	1.934	2.051	2.866	4.005	4.921	5.517
I alt	5.304	8.016	12.203	19.040	20.567	23.950	26.759	27.209	31.201
Registreringer				5.740	5.003	7.442	7.674	6.524	7.808
I alt				24.780	25.570	31.392	34.433	33.733	39.009
Sikkerhedsgodkendelser pr. 31.12	53.934	55.892	59.688	65.090	76.176	84.658	96.857	104.483	111.777

Tabel 4: Sikkerhedsvurderinger afgivet af PET 2014-2019

År	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Antal sikkerhedsvurderinger (indekstal)	100	135	158	178	179	192

mer af Kongehuset, regeringen, Folketinget, det øvrige officielle Danmark, herværende udenlandske repræsentationer samt særligt truede personer. Der planlægges og gennemføres endvidere sikkerhedsopgaver forbundet med større officielle besøg såsom statsbesøg og politiske konferencer samt andre større begivenheder, der kan sidestilles hermed. Det gælder også sikkerheden i forbindelse med regeringens rejser i højrisikoområder, sikkerheden ved folketingsvalg, kommunalvalg og regionsrådsvalg samt sikkerheden omkring eksempelvis danske idrætsudøvers deltagelse ved større begivenheder i udlandet. Sikkerhedsafdelingen er årligt involveret i ca. 150 indkomne stats- og regeringsbesøg.

PET har over en årrække styrket PET's kapacitet til personbeskyttelse, herunder investeringer i bedre og mere materiel til bevogtning, indsats og beskyttelse. Terrorangrebet i København i 2015 afstedkom endvidere en øget opgaveportefølje for Livvagtsstyrken og afledte en generel opgradering af beskyttelseskoncepter, materiel til Livvagtsstyrken og rekruttering af nye livvagter. Af samme årsag er der indgået en aftale med Forsvaret om en strategisk livvagtsreserve bestående af Forsvarets personel, som PET kan trække på som støtte ved afholdelse af særligt store arrangementer eller afledt af uvarslede hændelser. Folketingsvalget i maj-juni 2019 udgjorde en af de større opgaver for Livvagtsstyrken, hvor denne strategiske livvagtsreserve blev bragt i anvendelse.

Foto: Scanpix

Bevognings- og beskyttelsesopgaver

Sikringsstyrken varetager primært stationære bevognings- og personbeskyttelsesopgaver såsom sikringen omkring særligt udvalgte lokationer i Danmark. Herudover varetager Sikringsstyrken bevogtning af PET's egne faciliteter samt ad hoc-bevogningsopgaver.

Antiterrorberedskab

Aktionsstyrken har til opgave at opretholde det operative antiterrorberedskab i Danmark og medvirke til bekæmpelse af alvorlige former for organiseret kriminalitet ved tilvejebringelse af forsvarlige løsninger i vanskelige indsatsopgaver for politiet, hvor den almindelige politiuddannelse og -udrustning ikke er tilstrækkelig.

Aktionsstyrkens opgaver omfatter blandt andet gidselredning, terrorbekæmpelse, særlig personbeskyttelse, særlige observationsopgaver og personbeskyttelse i højrisikoområder samt planlægning, styring og udførelse af vanskelige indsatsopgaver.

Aktionsstyrken yder løbende bistand til andre dele af PET og til politikredsene i konkrete

opgaver, men tilbyder også rådgivning for så vidt angår uddannelse, planlægning af fælles øvelser mv.

Aktionsstyrken samarbejder med specialenheder fra Forsvaret, der yder assistance med både personel- og materielstøtte i løsning af operative opgaver og i forbindelse med uddannelse. Blandt andet i form af et helikopterberedskab som en del af det nationale antiter-

rorberedskab og støtte til indsættelse af Aktionsstyrken i hele styrkens opgaveportefølje. Derved kan Aktionsstyrken hurtigt indsættes fra luften i en antiterroroperation eller andre varslede/uvarslede operationer. Derudover er der nedsat arbejdsgrupper for samordning af viden, teknik og taktik, der anvendes i forbindelse med operative opgaver og uddannelse, hvor Forsvaret yder støtte til Politiet.

Forhandlergruppen

I dansk politi varetages forhandlerkoordinationen af PET ved Aktionsstyrkens forhandlerkoordinatorer, der organiserer og koordinerer uddannelse, træning og operationer med alle landets forhandlere. Forhandlerne er organiseret i henholdsvis PET og politikredsene og håndterer nationale såvel som internationale operationer, hvor forhandling er en del af strategien for opgavens løsning. I 2019 indgik Forhandlergruppen i ca. 213 sager, der fordelte sig i kategorierne: forskansning og anholdelse af farlig gerningsmand, håndtering af bevæbnede psykisk syge, kidnapninger og selvmordstruede.

8. TILSYNET MED EFTERRETNINGSTJENESTERNE

Tilsynet med Efterretningstjenesterne (TET) er et særligt kontrolorgan, der fører kontrol med, at PET, FE og CFCS behandler oplysninger om fysiske og juridiske personer i overensstemmelse med de nærmere bestemmelser herom i lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET), lov om Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) og lov om Center for Cybersikkerhed (CFCS) samt regler udstedt i medfør heraf⁸. TET udøver sine funktioner i fuld uafhængighed og afgiver redegørelser om sin virksomhed vedrørende PET til justitsministeren.

TET's årsredegørelse for 2018

TET afgav i juni 2019 årsredegørelse for 2018 vedrørende PET. Tilsynets kontroller i 2018 viste, at PET i alle tilfælde havde overholdt lovgivningens bestemmelser om tilvejebringelse og videregivelse af oplysninger samt PET-lovens § 11 om lovlig politisk virksomhed.

TET foretog endvidere kontrol af PET's informationssikkerhed som viste, at implementeringen af ISO 27001 i PET forløb planmæssigt, ligesom TET konkluderede, at PET's interne kontrol var tilrettelagt og gennemført tilfredsstillende. Endvidere viste kontroller af PET's interne behandling af oplysninger, at PET generelt havde overholdt behandlingsreglerne.

TET's kontroller i redegørelsen for 2018 gav dog også anledning til kritik, herunder kritik af PET's håndtering af passageroplysninger, hvor TET fandt, at PET ikke hurtigt nok havde slettet eller anonymiseret oplysninger. Endvidere fandt tilsynet, at PET ikke i tilstrækkeligt omfang havde overholdt slettefristerne i PET-bekendtgørelsen. Endelig udtalte TET kritik af, at PET ikke med fornøden hurtighed havde gennemført revisionsprojektet vedrørende materiale klassificeret YDERST HEMMELIGT.

Årsredegørelsen for 2018 behandlede endvidere spørgsmålet om søgning i rådata. FE indhenter i forbindelse med sit virke rettet mod udlandet større informationsmængder, betegnet som rådata. TET var bekendt med, at det var praksis, at PET kunne anmode FE om søgninger i rådata vedrørende hjemmehørende personer, og at dette ikke blev anset for at udgøre et tvangsindgreb, som krævede retskendelse, da FE allerede var i besiddelse af oplysningerne, som var indhentet efter reglerne i FE-loven. I juni 2018 meddelte TET imidlertid PET og FE, at TET ikke fandt, at den hidtidige praksis lå inden for de rammer, som er fastsat i lovgivningen. PET indstillede herefter den hidtidige praksis, således at PET fra dette tidspunkt indhentede retskendelse forud for sådanne anmodninger til FE. TET konstaterede i årsredegørelsen, at PET og FE i overensstemmelse hermed ikke efterfølgende havde foretaget søgning i rådata mod i Danmark hjemmehørende personer uden retskendelse.

8_ Der henvises til kapitel 9 i PET-loven, kapitel 7 i FE-loven og kapitel 9 i CFCS-loven.

9. SAMARBEJDSPARTNERE

En stor del af de trusler, som PET imødegår, har en international vinkel. Derfor er PET's samarbejde med andre landes sikkerheds- og efterretningstjenester et vigtigt element i PET's arbejde, ligesom PET's samarbejde med en lang række nationale myndigheder er af afgørende betydning for PET's virke.

Internationalt samarbejde

PET samarbejder internationalt med en lang række samarbejdspartnere, hvor der foregår løbende udveksling af informationer og erfaringer.

De nordiske efterretningstjenester er blandt PET's tætteste samarbejdspartnere, fordi disse efterretningstjenester grundlæggende ligner hinanden med hensyn til organisation, tilgang og værdier og ofte står over for de samme udfordringer. Den tætte geografiske nærhed nødvendiggør endvidere et tæt samarbejde om konkrete sager og operationer.

Også på det multilaterale område har PET tætte samarbejdsrelationer. PET deltager eksempelvis i relevante mødefora i både EU- og NATO-regi.

Helt centralt står imidlertid PET's involvering i Counter Terrorism Group (CTG). CTG blev etableret efter angrebene på USA den 11. september 2001 med det formål at skabe et tættere samarbejde på kontraterrorområdet i Europa. Gruppen består af de indenlandske sikkerheds- og efterretningstjenester fra EU-medlemslandene samt Norge, Schweiz og Storbritannien.

Under CTG blev der i 2017 etableret en samarbejdsplatform med forbindelsesofficerer placeret i Nederlandene, som gør det muligt at dele operative efterretnings- og efterforskningsrelaterede oplysninger hurtigere. Dette samarbejde udnytter en multilateral tilgang til løsning af kontraterrorrelaterede problemstillinger og yder dermed et væsentligt bidrag til at kunne identificere og tilbageholde terrorister i Europa. Derudover har platformen vist sig at være et effektivt redskab til at håndtere efterretninger efter terroranslag, idet den gør det muligt for de involverede tjenester hurtigt at følge op på spor samt sikre opfølgning på eventuelle forbindelser til andre europæiske

lande. PET har i 2019 bidraget aktivt til samarbejdsplatformen blandt andet ved at varetage en koordinerende rolle.

Det seneste multilaterale initiativ, som PET har taget del i, vedrører Danmarks deltagelse i det europæiske efterretningsakademi, Intelligence College in Europe (ICE). ICE blev lanceret i 2017 af Frankrigs præsident Emmanuel Macron, og blev officielt præsenteret i foråret 2019. Gennem afholdelsen af seminarer, konferencer og kurser er ICE's formål at skabe en fælles europæisk strategisk efterretningskultur, styrke båndene mellem tjenesterne samt øge offentlighedens forståelse for værdien af efterretningstjenesternes arbejde. De europæiske efterretningstjenester udgør kernen i ICE, derudover er målgruppen den akademiske verden samt beslutningstagere på nationalt og EU-niveau. ICE er ikke en selvstændig organisation, men udgør summen af de initiativer, som medlemmerne af ICE initierer, faciliterer og finansierer.

Nationale samarbejdspartnere

PET løser desuden sine opgaver i tæt samarbejde med en række nationale myndigheder, herunder særligt det øvrige politi, Forsvaret og Forsvarets Efterretningstjeneste (FE), herunder Center for Cybersikkerhed (CFCS). Dette gensidigt afhængige samarbejde er af afgørende betydning for PET's arbejde og for håndteringen af trusler mod Danmark og danske interesser i udlandet. PET har endvidere tætte bilaterale samarbejdsrelationer med centrale ministerier og myndigheder, herunder Statsministeriet, Justitsministeriet, Udenrigsministeriet, Klima, Energi- og Forsyningsministeriet, Udlændinge- og Integrationsministeriet, Udlændingestyrelsen, Kriminalforsorgen og Erhvervsstyrelsen.

Politiet

PET er en del af Rigspolitiet og indgår i den forbindelse i det overordnede strategiske arbejde i dansk politi.

Samarbejdet mellem PET og politikredsene er over de seneste år blevet udbygget og styrket væsentligt, da et tæt samarbejde mellem PET og politikredsene er afgørende for tilblivelsen og fastholdelsen af en samlet operativ kapacitet i forbindelse med at opretholde den nationale sikkerhed og i forhold til at afdække og modvirke potentielle trusler.

PET og politikredsene samarbejder blandt andet tæt, når sager skal efterforskes, og mistænkte skal strafforfølges. I 2019 har PET og kredsene samarbejdet om en lang række sager på terrorområdet og spionageområdet. Anholdelserne af 22 personer den 11. december 2019, er et eksempel herpå.

PET og politikredsene samarbejder desuden med det kriminalpræventive område, hvor PET løbende opkvalificerer politikredsene for at styrke deres evne til at håndtere tegn på radikaliserende og iværksætte nødvendige tiltag, ligesom PET i 2019 har indledt et samarbejde med Politiskolen om udviklingen af en EXIT-uddannelse med det formål, at politikredsene i højere grad bliver trænet i at gennemføre samtaler med radikaliserede personer.

PET bistår endvidere det øvrige politi ved særlige politiindsatser, eksempelvis i forbindelse med løsningen af gidselsituationer eller særligt farlige anholdelser, ligesom PET bistår politikredsene med diverse operative kapaciteter.

Kriminalforsorgen

Kriminalforsorgen arbejder med forebyggelse af radikaliserende i de danske fængsler og kriminalforsorgens øvrige institutioner, blandt

andet gennem mentorprogrammer, opdagelse af tegn på ekstremisme og radikaliserende gennem uddannelse af personalet, håndtering af indberetninger og iværksættelse af socialfaglige og/eller sikkerhedsmæssige tiltag. Her er der særligt fokus på myndighedssamarbejde, herunder udveksling af oplysninger ved indsamling og løsladelse.

Forsvarets Efterretningstjeneste

PET arbejder tæt sammen med Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) ud fra de to efterretningstjenesters forskellige, men supplerende, arbejdsområder og -opgaver. FE's opgave er således rettet mod udlandet, herunder at indsamle, bearbejde og formidle informati-

Foto: Scanpix

oner om forhold i udlandet af betydning for Danmarks sikkerhed, mens PET's opgave er at modvirke trusler mod Danmark og den danske befolkning.

Nationalt beredskab – Den Nationale Operative Stab (NOST)

Den Nationale Operative Stab har som hovedopgave at varetage koordineringen i forbindelse med større hændelser, katastrofer og sikkerhedsmæssige trusler, herunder terrorhandlinger, der ikke kan løses af de enkelte politikredse. Staben ledes af Rigspolitiet. En række andre relevante myndigheder indgår fast i staben, ligesom øvrige myndigheder indkaldes efter behov.

Udenrigsministeriet

PET udfører, efter anmodning fra Udenrigsministeriet, sikkerhedsrådgivning til danske ambassader og repræsentationer i udlandet. I samarbejde med de regionale sikkerhedsrådgivere og Udenrigsministeriets sikkerheds- og ejendomskontor gennemfører PET rådgivningsbesøg hos ambassader, konsulater, medarbejderboliger mv. PET udarbejder anbefalinger til, hvordan sikkerheden kan forbedres, eller sikkerhedsniveauet kan hæves, hvis eksempelvis situationen i de pågældende lande er forværret.

PET gennemfører desuden sikkerhedsrådgivning til udenlandske repræsentationer i Danmark efter anmodning fra de enkelte lande. Der er alene tale om vejledning og rådgivning ud fra ambassadens egen risikovurdering.

PET analyserer og vurderer den samlede sikkerhed omkring Kongehuset, regeringen, Folketinget, det øvrige officielle Danmark, indkomne stats- og regeringsbesøg, politiske konferencer samt andre lignende begivenheder. Hertil kommer sikkerheden i forbindelse med regeringens rejser i højrisikoområder og sikkerheden omkring eksempelvis danske idrætsudøvers deltagelse ved større begivenheder i udlandet. Med afsæt i PET's sikkerhedsvurderinger af disse arrangementer, begivenheder og steder i ind- og udland udsender PET anbefalinger til arrangører eller deltagere til iværksættelse af nødvendige fysiske sikkerheds- og beskyttelsesforanstaltninger.

Derudover udfører PET inspektioner på danske ambassader og repræsentationer vedrørende håndtering og opbevaring af klassificeret information, jf. sikkerhedscirkulæret. Efterfølgende udarbejder PET en rapport med krav og anbefalinger. ■

Politiets Efterretningstjeneste
Årlig redegørelse 2019

Udgivelsesår: 2020
Oplag: 100

POLITIETS EFTERRETNINGSTJENESTE

Klausdalsbrovej 1

2860 Søborg

45 15 90 07 • pet@pet.dk • www.pet.dk